

अथ अग्निहोत्रम्

आचमनमन्त्राः

ओम् अमृतोपस्तरणमसि स्वाहा ॥ १ ॥

यसबाट प्रथम

ओम् अमृतापिधानमसि स्वाहा ॥ २ ॥

यसबाट दोस्रो

ओं सत्यं यशः श्रीमीय श्रीः श्रयतो स्वाहा ॥ ३ ॥

यसबाट तेस्रो

— तीर्थांग आचमक ३०: १०-३३: ३१, ३५

अङ्गुष्ठीमन्त्राः

ओं वाङ्म आस्येऽस्तु ।

यो मन्त्रले मुख,

ओं नसोमं प्राणोऽस्तु ।

यो मन्त्रले नासिकाका दुवै छिद्र,

ओम् अक्षोमं चक्षुरास्तु ।

यो मन्त्रले दुवै आँखा,

ओं कर्णयोमं श्रोत्रमस्तु ।

यो मन्त्रले दुवै कान,

ओं बाह्वोमं बलमस्तु ।

यो मन्त्रले दुवै बाहु,

ओम् ऊर्वोमं ओजोऽस्तु ।

यो मन्त्रले दुवै जंघा,

ओम् अरिणिनि मेऽज्ञानि तनूतवा मे सह सन्तु ।

यो मन्त्रले सबै अङ्ग ।

— श्री ० गुरु १-३-१३.

ईश्वरस्तुतिप्रार्थनोपासनामन्त्राः

ओ३म् विश्वानि देव सवितरुतिरानि परा सुव ।

यदभ्रं तनः आ सुव ॥ १ ॥

— गुरु ० ३०-३.

हिरण्यगर्भः समवतताग्रे भूतस्य जातः पतिके आसीत् ।

स दाधार पृथिवीं छाप्नुतेनां कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ २ ॥

— गुरु ० ३३-५.

यः आत्मदा बलदा यस्य विश्वः उपासते प्रशिषं यस्य देवाः ।

यस्यच्छयाऽमृतं यस्य मृत्युः कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ ३ ॥

— गुरु ० ३५-१३.

यः प्राणतो निमिषतो महिलैकऽद्राजा जगतो बभूव ।

यऽईशेऽग्रेऽस्य द्विपदश्चतुषदः कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ ४ ॥

— गुरु ० ३७-३.

येन चौराणां पृथिवी च दुहा येन स्वः स्तभितं येन नाकः ।

योऽअनरिक्षे रजसो विमानः कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ ५ ॥

— गुरु ० ३७-६.

ओं भूरग्नये प्राणाय स्वाहा । इदमग्नये प्राणाय-इदमम ॥ १ ॥

ओं भुववायवेऽपानाय स्वाहा । इदं वायवेऽपानाय-इदमम ॥ २ ॥

ओं स्वर्वादित्याय व्यानाय स्वाहा । इदमादित्याय व्यानाय-इदमम ॥ ३ ॥

ओं भूर्भुवः स्वर्गिवाय्वादित्येभ्यः प्राणापानव्यानेभ्यः स्वाहा ॥

इदमग्नि-वाय्वादित्येभ्यः प्राणापानव्यानेभ्यः-इदमम ॥ ४ ॥

ओम् आपो ज्योती रसोऽमृतं ब्रह्म भूर्भुवः स्वरो स्वाहा ॥ ५ ॥

ओ यो मेधां देवगणाः पितरश्चोपासते ।

तथा मामश्च मेधयाऽग्ने मेधाविनं कुरु स्वाहा ॥ ६ ॥

— गुरु ० ३७-१४

ओं विश्वानि देव सवितरुतिरानि परा सुव ।

यदभ्रं तनः आ सुव स्वाहा ॥

— गुरु ० ३०-३.

ओम् अग्नये नय सुपथा रायेऽस्मान् विश्वानि देव वयुनानि विद्वान् ।

युयोध्यस्मज्जुहुराणमेनो भूयिष्ठाने नमऽजितं विधेम स्वाहा ॥

— गुरु ० ४०-१६.

सार्यकालीन-होममन्त्राः

ओम् अग्निज्योतिर्ज्योतिरग्निः स्वाहा ॥ १ ॥

— गुरु ० ३०-६.

ओम् अग्निर्वज्रो ज्योतिर्वज्रः स्वाहा ॥ २ ॥

— गुरु ० ३०-६.

यो भवन्तस्मिन् मममा उच्चारण गौर तसो आहुतिर्गन्

ओम् अग्निज्योतिर्ज्योतिरग्निः स्वाहा ॥ ३ ॥

— गुरु ० ३०-६.

ओं सजुर्वेदेन सवित्रा सज् रायेन्द्रवत्या ।

जुषाणोऽग्निर्वेतु स्वाहा ॥ ४ ॥

— गुरु ० ३०-१०

ओं भूरग्नये प्राणाय स्वाहा ॥ १ ॥

ओं भुववायवेऽपानाय स्वाहा ॥ २ ॥

ओं स्वर्वादित्याय व्यानाय स्वाहा ॥ ३ ॥

ओं भूर्भुवः स्वर्गिवाय्वादित्येभ्यः प्राणापानव्यानेभ्यः स्वाहा ॥ ४ ॥

ओम् आपो ज्योती रसोऽमृतं ब्रह्म भूर्भुवः स्वरो स्वाहा ॥ ५ ॥

गणेशो मन्त्रलाई तीन पटक बोलेर आहुति दिने

ओम् भूर्भुवः स्वः । तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि ।

धियो यो नः प्रचोदयात् ॥

— गुरु ० ३६-३.

मन्त्र मन्त्रलाई तीन पटक बोलेर पुनः तीन आहुति दिने

ओं सर्वं वै पूर्णं शः स्वाहा ॥

प्रजापते न त्वदेतान्यन्यो विश्वा ज्ञातानि परि ता बभूव ।
यत्कामास्ते जुहमस्तनोऽस्तु वयं स्याम पतयो रयीणाम् ॥ ६ ॥

— गुरु ० १-३-१०-१०

स नो बभूवर्जिता स विधाता धामानि वेद भूवनानि विश्वा ।

चत्र देवाऽअमृतमानाणां सुतीये धामनध्यैरयन्त ॥ ७ ॥

— गुरु ० ३३-१०

अग्ने नय सुपथा रायेऽस्मान् विश्वानि देव वयुनानि विद्वान् ।

युयोध्यस्मज्जुहुराणमेनो भूयिष्ठाने नमऽजितं विधेम ॥ ८ ॥

— गुरु ० ४०-१६.

अग्न्याधानम्

ओं भूर्भुवः स्वः ।

— गुरु ० १-३-११.

ओं भूर्भुवः स्वर्धौरिव भूमा पृथिवीव वरिष्णा ।

तस्यास्ते पृथिवी देवयजनि पृष्टेऽग्निमनादमनाद्यायादधे ॥

— गुरु ० ३-५

अग्नि प्रदीपन-मन्त्रः

ओम् उद्वध्यस्याने प्रतिजागृहि त्वमिष्टापूर्ते सँ सृजेधामयं च ।

अस्मिन्सधस्थेऽअध्युतस्मिन् विश्वे देवा यजमानश्च सीदत ॥

— गुरु ० १५-५४

समिधाधानम्

ओम् अयन्त इधम् आत्मा जातवेदस्तेनेधस्य वद्धस्य चेद्ध वद्धय

चास्मान् प्रजया पशुभिर्ब्रह्मवर्चसेनानाद्येन समेधय स्वाहा ॥

इदमग्नये जातवेदसे-इदमम ॥ १ ॥

— गुरु ० १-३-१३

यो मन्त्रले पाकला समिधा घृतामा इवापर आहुति दिनु

ओं समिधाग्निं दुवस्यत घृतैर्बोधयतातिथिम् ।

आस्मिन् हव्या जुहोतन स्वाहा ॥ इदमग्नये-इदमम ॥ २ ॥

सुसमिद्धाय शोचिषे घृतं तीर्तं जुहोतन ।

अग्नये जातवेदसे स्वाहा । इदमग्नये जातवेदसे - इदमम ॥ ३ ॥

यो दुई मन्त्रले दोस्रो समिधा घृतामा इवापर आहुति दिनु

तन्वा समिद्धाहिरो घृतेन वद्धवामसि ।

वृहच्छेका यविक्ष्य स्वाहा ॥

इदमग्नयेऽङ्गिसे-इदमम ॥ ४ ॥

— गुरु ० ३-३.

यो मन्त्रले तसो समिधा घृतामा इवापर आहुति दिनु

यज्ञ-प्रार्थना

पूजनीय ग्रन्थो ह्यग्रे भाव इत्यबल गनेहोम्

छाददिच्छी छल-कपट मानसिक बल विन्दोम ॥ १ ॥

वेदका बोलछीं कचाहरु सत्यलाई धारण गर्छौं ।

हर्षमा हीं सम्म सारा शोक-सागरबाट तर्छौं ॥ २ ॥

अस्मैऽमोक्षि त्वानं मम पर उपकारकर्तुम् ।

अग्ने-अग्नेऽहं जलाम्मां मां पितुं सितारामर्तुम् ॥ ३ ॥

नित्य श्रद्धा-भक्तिले यज्ञादि हामि गर्दछौं ।

रोग-पीडित विश्वको संताप सब हर्दछौं ॥ ४ ॥

भावना भेटियोस मनबाट पाप अत्याचारको ।

कामना पूर्ण होउन् यज्ञबाट नर-नारिको ॥ ५ ॥

लाभकारी होस् हवन हर जीवधारीको लागि ।

वायु जल सर्व होस् शुभगंध धारणको लागि ॥ ६ ॥

स्वार्थ-भाव भेटियोस हाम्रो प्रेम-पथ विस्तार होस् ।

बुद्धे न ममको सार्थक प्रत्येकमा व्यवहार होस् ॥ ७ ॥

प्रेमरसमा मग्न भई, तपाईंको बंदा हामि गर्दछौं ।

हे नाथः तपाईंको करुणाको कामना हामि गर्दछौं ॥ ८ ॥

ओ३म् सर्वं भवन्तु सुखिनः सर्वे सन्तु निरामयाः

सर्वे भद्राणि पश्यन्तु मा कश्चित् दुःख भाग्भवेत् ॥

हे ईश सब सुखी हुन्, कोहि नहोस् दुखारी ।

सब हुन् निरोगी भगवन्, धन धान्यका भण्डारी ।

सबमा भद्रभाव देखौं, सन्मार्गका पथिक भई ।

दुःखी नहुन् कोहि, सुष्टिमा धरा धारी ।

घृताहुति-मन्त्रः

ओम् अयन्त इधम् आत्मा जातवेदस्तेनेधस्य वद्धस्य चेद्ध वद्धय

चास्मान् प्रजया पशुभिर्ब्रह्मवर्चसेनानाद्येन समेधय स्वाहा ॥

इदमग्नये जातवेदसे-इदमम ॥ १ ॥

— गुरु ० १-३-१३

जलप्रसेचन-मन्त्राः

ओम् अग्निर्जुमनस्य ॥

पूर्वं दिशामा, बायाँ देखि दायाँ

ओम् अनुमतेऽनुमनस्य ॥

पश्चिम दिशामा, दायाँ देखि बायाँ

ओं सरस्वत्यनुमनस्य ॥

उत्तर दिशामा, दायाँ देखि बायाँ

— गौतम गुरु ० १-३-१-३.

ओं देव सवितः प्रसुव यज्ञं प्रसुव यज्ञपति भगवा । दिव्यो गन्धर्वः

केतपूः केतं नः पुनात वाचस्पतिर्वाचं नः स्वदतु ॥

— गुरु ० ३०-१.

पूर्व दिशाबाट प्रारम्भ गरि वेदीको चारै दिशामा जल छिर्ने गर्नु

आचारावाज्यभागाहुति-मन्त्राः

ओम् अग्नये स्वाहा ॥ इदमग्नये-इदमम ॥

(यस मन्त्रले वेदीको उत्तर भागमा प्रज्वलित समिधामा आहुति दिनु)

ओं सोमाय स्वाहा ॥ इदं सोमाय-इदमम ॥

(यस मन्त्रले वेदीको दक्षिणभागमा प्रज्वलित समिधामा आहुति दिनु)

ओं प्रजापतये स्वाहा ॥ इदं प्रजापतये-इदमम ॥

ओम् इन्द्राय स्वाहा ॥ इदमिन्द्राय-इदमम ॥

यो दुई मन्त्रले वेदीको मध्यमा दुई आहुति दिनु

प्रातःकालीन-होममन्त्राः

ओं सूर्यो ज्योतिर्ज्योतिः सूर्यः स्वाहा ॥ १ ॥

— गुरु ० ३०-६

ओं सूर्यो वज्रो ज्योतिर्वज्रः स्वाहा ॥ २ ॥

— गुरु ० ३०-६

ओं ज्योतिः सूर्यः सूर्यो ज्योतिः स्वाहा ॥ ३ ॥

— गुरु ० ३०-६

ओं सजुर्वेदेन सवित्रा सज् रायेन्द्रवत्या ।

जुषाणः सूर्यो वेतु स्वाहा ॥ ४ ॥

— गुरु ० ३०-१०

!! ओ३म् !!

यज्ञो वै श्रेष्ठतमं वर्यम्

(पञ्चमण्डल-ब्राह्मण) ५/४/१८

सार्वर्देशिक आर्य प्रतिनिधिसभा द्वारा

स्वीकृत मन्त्र-तथा विधिनिर्देश सहित

दैनिक अग्निहोत्र

"स्वर्गकामो यजेत"

"नैर्ह वा एषा स्वर्ग्या यदग्निहोत्रम्"

(प्राथमिक श्रवण ब्राह्मण १/३/३/१५)

स्वर्ग अर्थात् सुख, शान्ति, स्वास्थ्य, दिर्घायु, विद्या, बल, पुत्र, धन, सम्पत्ति, यश, किर्ति तथा मोक्ष सम्म पुर्याउने नौका अग्निहोत्र (यज्ञ) नै हो, त्यसैले स्वर्गका अभिलाषीले यज्ञ गर्नु पर्दछ

प्रकाशकः

नेपाल आर्यसमाज

केन्द्रीय कार्यालय

टंकप्रसाद मार्ग, बानेश्वर रुधुरा, कलमडौं, नेपाल

सम्पर्कः +९७७-१-४४९२२६५/

इमेलः naryasamaj@yahoo.com

मुद्रा: प्रेम आर्य